

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., féltre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Véreink.

Hiresek voltunk vendégszeretetről. Messze az ország határain túl ismerték ezt a szép tulajdonságunkat, melyet annyiszor élveztek teljesen idegenek. Most néhány nap óta véreink lesznek földönfutóvá. Ott álltak őrt a Kárpátok keleti bércein, védelmezték számunkra ezt a szép hazát. Testvéreink ők. Ereikben apáink vére csergőz. Érzelemben velünk közösek. Szivük egyért dobogott a miénkkel, hazai földünk szeretetében, fajunkhoz törhetlen ragaszkodással. És most a háború kitaszítja őket kedves otthonukból. Szivszakadva vesznek bucsut a családi háztól. Erdély hegyes bércei, zöldelő völgyei egy időre csak emlék lesz nekik. Vége Brassó jómódjának, Petrozsény kinccseinek. Agg székelyek katonának jelentkeznek, hogy harcolhassanak ősi ellenségükkel. Odahagyják mindenüket, sokan tűz martalékává teszik holmijukat, hogy oláh kézre ne kerülhessen. — Asszonyaikat, gyermekeiket aztán elküldik Magyarországra, biztosabb helyre. Joguk van az élethez, mint nekünk, elvesztették mindenüket, mert bennünk oltalmaztak. És ha most oltalomért hozzánk jönnek, volna-e kemény szívünk irántuk? Nem merjük hinni. Azt a sok igazságtalanságot, kegyetlenséget, mit e háború okoz, iparkodjunk itt békében lakók kiegyenlíteni, a sok könnyet, amit fakaszt, fölünk telhetőleg felszárítani. Aki értünk kunyhóját felgyújtotta, elvárhatja, hogy szállást adunk neki, aki koldussá lett, hogy mi magunknak mondhatjuk, amink van, remélheti, hogy nem hagyjuk éhen halni. Menekülőink mindnyájunk közös vendégei. Itt az ideje régi vendégszeretetrünk gyakorlásának. És mi hisszük, hogy dunántúli népeink, ha e szerencsétlenek körünkbe érkeznek,

tudni fogják kötelességüket s nyújtják a sors által sújtottaknak azt, ami tehetségükben áll. Testvéreink ők és véreink. Megérdemlik.

Uj ellenség.

Egy nap hijján a mohácsi vész évfordulóján szenzációs hír futott át ez ország területén. Keleti szomszédaink, akik eddig a szövetségest játszották velünk, ellenünk jöttek. Harminc éven át jóakaratumkból megerősödtek s most a barátságot avval hálálják meg, hogy orvul megtámadtak. Irántunk érzett gyűlöletük nem volt ismeretlen előttünk, mégis a mód, mellyel a románok háborúkat megindították, immáron két éves vérszűnés után, felkavarta vérünket. A hadüzenet hírére mindenki komolysággal, a háború első izgalmi nélkül, de elszántsággal fogadta. Megkönnyebbülés szállta meg a lelket. Most már vége a bizonytalanságnak, legalább tudjuk, hányadán állunk.

Erdély tehát ezuttal megint ujra ellenséget lát hegyein és völgyeiben. Hamis eszméken nevelődött idegen nemzetiség a felszabadítás jelszavával, igazában a hódítás vágyától égve tapossa piszkos lábával Magyarországot ékességét. Jogot formál gyönyörűséges országrészünkre, hova mint koldus pástor tette be lábát. Pártfogásunk mellett,

támogatásunkkal megerősödött, gazdaságilag és műveltségben nagyot haladt s most saját otthonunkból akarnak kiverni azok, kik nagyzási hőbortjukban Traján utódainak tartják magukat.

Legyünk csak őszinték. Fáj a lelkünknek, elszorul a szívünk, mikor a hivatalos jelentés tudomásunkra hozza, hogy az ellenség itt van földünkön. Mondjuk meg azt is, hogy nagyon érzékenyek voltunk, valahányszor magyar helységneveket olvastunk a Hőferben. Érthető ez a pszichológiánk. Mióta a török kivonult határunkról, ellenség huzamosabb ideig nem érintette hazánk szent földjét. Kedves is nekünk ennek az országnak minden kis röge, hiszen apáink vére öntözte. Ez táplált egyezer éven át, fáradságos verejtékünk erre hullott. Itt nyugosznak, akiket szeretünk, porladó hamaikhoz pihenni mi is oda vágyunk közéjük. A szeretet rajongásával szemlélünk itt mindent, az életöztön görcsös ragaszkodásával vonzódunk a szegényes viskóhoz és a zöldelő fűszálhoz. Emlékezzünk csak a kárpáti küzdelmekre. Katonáink halálmegvetése, elszántságuk, bátorságuk nem ezt mondják-e nekünk.

Igaz, azóta több mint egy év küzdelmeit éltük át. Sok megpróbáltatáson mentünk keresztül. Most azonban a testünkbe

A próféta hív.

Irta: László Zoltán.

IV.

El bűdös.

Unalmas napok voltak. Hat hétig tétlenségben élni, mért földnyi időt átaludni és a napot tulajdonok részében agyonütni, hacsak alsós-sal is is unalmassá teszi az ember életét. Nem mi tehetünk róla. Sinkovics Boldizsár zredes ur ott hagyta szerb-montenegrói csapataival együtt a szomszédos állásokat, úgy éjnek idején, bucsuszó nélkül s mi másnap csak hült helyét és negyvenhét darab kézigránátját találtuk. Elment, hogy aztán pár hét múlva hirmondó se maradjon Petár király bator csapataiból. Hat hétig tartott a tétlenség, szegény bakáknak és tüzereknek egy kis pihenés, amely alatt rendbeszedték cókókjukat, a mündért és a fegyvereket, a rüsztungot. Nekünk tiszteknek meg a soros-szolgálaton, parancsolvasáson és vadászaton kívül alig akadt tennivalónk. De azért senki se sajnálja. Dolgoztunk előtte is, no meg utána is a többnél is eleget.

Egy ilyen nap kora reggelén vállamra vettem fegyveremet, hogy valami vad után nézzek a közeli erdőben, mert a sok és egyfolytában fogyasztott marhahús, ha mindjárt tisztele változtatban is, az étlapot irtóztató változtatja és egy kevés friss vadhús ünnepeket jelentett a számunkra. Voltunk egynehányan Nimródok, kik szívesen követtük a vad nyomát, de a többség inkább a pagátra vadászott vagy a huszonegyesre leselkedett.

Aznap szintén magam voltam, a többiek aludtak, mert az éjjel vagy talán még hajnalban is, épp a pagátra vadásztak. Két jó kopóm kísért s mire a nap elérte a horizontot, egy elidevett

nyul a puskám csöve elé került. Már előre örültem az esti paprikásnak. Ebédre nem mentem haza, hanem átvágtam az erdőn s a szomszédos támpontot tiszteltem meg látogatásommal, ahol Sz. Dóri főhadnagy bajtársam őrizte tizenhat emberével a legelőreolt támpontunkat és azt a tizenegy faházból és egy bedólt oldalú mecsetből álló s Allahtól elhagyott balkáni török falut. Hetenint átjártam a pajtáshoz, mert a személyes barátságot leszámítva pompás konyhájának híre még az inspicirungs-Kommedánshoz is eljutott. Egyedül volt, csinált magának konyhakertét, tartott cseksét, tehenet, disznót és baromfit, azonkívül az erdő a vadat, a hatalmas hegyipatak pedig a gyönyörű pisztrángot és a rákokat szolgáltatta. Aki aztán kijött, az Lucullus módjára élhetett a vendégszerető házigazdánál. Az ellenség nem nyugtalanított, tehát elhettünk testünk restaurációjának. Ki tudja meddig? Ezzel a stereotipikus, de annál tökéletlenebb mondattal nyugtattuk meg esetleges lelkiismereti furdalásainkat.

Ez alkalommal sem bántam meg. Nyullevés, pisztráng, rák, nyulpecsenye, töltöttkáposzta és turosréses került az asztalra, jó dalmátborok és pompás törökkává pedig gondoskodtak lelkinyugalmunk megnyugtatójáról. Sőt délutáni sziesztról beszélgettünk már és János, a pajtás jászági legénye, a terebélyes diófák alá teregette javában a szőnyegeket, amidőn a faluban ordítást, kiabálást, jajgatást hallunk.

— Mi lehet az? — kérdi a főhadnagy.
— Nem tudom, — feleli János.
— A törökök folyton az eget nézik és kiabálnak. Talán repülő-masínát látnak, vagy valami csodát, én nem tudok velük beszélni, mert nem értem a nyelvüket.
— Gyere Zoltán pajtás, nézzük meg. Te

amugyis olyan feltörök vagy, majd megkérdezed tőlük.

A parancsnoki ház a dombon volt, a falu lent a völgyben. Talán ötszáz lépésnyire tőlünk. Magamhoz vettem a távcsövet és a főhadnaggyal lerohantunk. A falu terén a mecset mellett ott állott a község apraja-nagya, asszony, gyerek, férfiak, még a vén, hosszuszakálu hodzsa sem hiányzott. Ordítottak, nézték az eget és fölfelé mutogattak kezeikkel.

Megállottam és távcsövel fölnéztem. Egy gyönyörű s koválygott a fejünk fölött.

— Mi az pajtás? — kérdi a főhadnagy.
— Egy sas. Gyönyörű példány, — feleltem.
— Ezért ordítanak?
— Lehetséges. Talán valami babonát sejtnek.
— Tudod a dolog úgy áll, hogy ezen a vidéken sohase voltak sasok. Ez a madár idetevett, de a törökök valami időjelet látnak benne. Hallod? Hogy ordítják: el bűdös? Ez pedig nem balkáni szláv nyelven van mondva, hanem arabul.

— Nos? Tudod mit jelent?
— Igen. A beduinok a sivatagi, pusztai keselyűt nevezik így. Tudtommal a Balkánon nem él, sőt csakis a sivatagban él, válfaja a döggese-lyűnek. Azonban lehet, hogy idetevett, valami nagy vihar átsodorta a tengeren. Vadászember vagy, tudod, hogy a vadat az idő kivételesen olyan vidékre is eltereli, ahol sohasem fordul elő. A Balaton mellett is akad már pelikán és flamingó vagy jegestengeri karmorán. Ilyen természeti csoda itt is ép úgy előfordulhat. A világháború kíméletlen zaja mindenkit, embert, állatot egyaránt, elzavart ősi rögeről. Ha a triéderem nem csal, akkor az a madár ott fenn a magasban, tényleg el bűdös, a sivatagi keselyű. Gyere, megkérdezzük a hodzsát. Az öreg ember, sokat tud. (Folytatjuk.)

haraptak, őseink földjéről akarnak földönfutóvá tenni. Bizunk, hogy fiainkban is magyar lélek lakik, kik a honi földért felángoló lelkesedéssel vetnek meg száz halált. Hiszen ugy látjuk, ősi erényünk még nem halt ki. Az orvtámadás csak annál nagyobb elkeseredéssel adja kezünkbe a fegyvert. Most tudjuk, hogy létünk vagy nemlétünkrol van szó. S ilyenkor a magyar katona nem ember, hanem oroszlan.

Pusztá érzelmeinkre nem hallgathatunk a napi események és háborus hírek megítélésében. Hadvezetőségünk két éves tapasztalattal rendelkezik. Neki nemcsak a lelkesedést, vagy érzelmeiket kell tekinteni, hanem cselekvését a hideg ész világánál mérlegelni. Nem az a fontos, hogy a küzdelem pontosan a határon játszódjék le, hanem hogy eredményes legyen. A biztos győzelem tudatában inkább válasszák a megfelelő terepet, a rövidebb vonalat, még ha kiürítések árán is, semhogy ok nélkül pazarolják a drága emberéletet. Mi ebben megnyugszunk, mert tudjuk, hogy csak keleti földrajzi határunk megvédésére több mint két millió emberre volna szükségünk, pedig másfelé is van érdekességünk. A siker biztossága érdekében szívesen fölállozunk érzelmi momentumainkat, hogy aztán örömről annál teljesebb lehessen.

Mig egy igaz magyar ember él, kishitűségre nincs ok. Erdély címere most életté lesz, mert a magyarok erős csőrű sasa szembenéz az oláh vakmerőségnek, a székelyek napja meg a holdja megvilágítja harcosaink fáradalmas útját s a szászok hét vára ellenáll a tolakodó ellenség diadal-mámorának.

Szövetségeseink velünk küzdik a nagytúsát. Közös erővel, rettenthetlen elszánt-sággal ott kergetik ki támadóinkat, ahol egy jó félszázada Bem tábornok futamította meg elleneinket. Akkor aztán beteljesedik az erdélyi bakanóta:

Kiderült a sötét égbolt
Brassó felett,
Könnyű szellő sebes szárnyán

Egy Felicián-est.

(Folyt. és vége.)

Mikor a rettentő valóságot műkedvelő társaságunk minden tagja a maga egész kellemetlenségében megértette, az egyik azt a tanácsot adta, hogy legokosabb lesz az éjféltáni vonatot be nem várva szépen hazasétálni.

Az este szép, csillagos, a levegő kellemes, gyenge 2 órai sportolás után ki-ki ágyában pihenhet.

Ezen előterjesztés meglehetősen vegyes tetszéssel találkozott anélkül, hogy valakinek valami üdvözítő ötlete támadt volna. Végre is láttam, hogy nekem kell szállítanom az „észt” a társaság számára s imigy szónokoltam:

— Szó sincs róla, hogy gyalog menjünk haza. Menjen haza a jó menő futifutiny, de nem mi. A P. Feliciánért kárpótolni fogjuk magunkat valami mással. Például egy kellemes estét töltünk Czeliben. Avanti, utánam! s máris indultam a Griff nyári mulatójába.

Az előttem szóló — ki a hazagyaloglást indítványozta — le lett szavazva, egyhangulag s pár pillanat múlva egy hosszú kerti asztal körül neveltünk most már a mérsékelten sikerült Felicián hangversenyen.

A fiókpincér már rég a hátunk mögött sziveskedett s mi még mindig a hangversenyt kritizáltuk és — nem rendelünk. Miután láttam, hogy rendelni senki sem akar, nagy elhatározással a következő ünnepies kijelentést tettem:

— Hőgyeim és uraim! Tudom, hogy önök egy kis nehezítéssel vannak irántam. Én önöket meg akarom engesztelni. Kijelentem, hogy ma este itt e helyen anticipálom, vagyis félvvel előbb

Jött üzenet:
Fénylik, ragyog a sok csillag
A nagy éjbe,
Mintha egész Magyarország reménysege
Benne égne.

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. Paloznak anyaközség róm. kath. iskolájához a kántortanító katonáskodása idejére helyettes kerestetik. Javadalmazása: egy szoba fűtésel és a legszükségesebb butordarabokkal ágynemű nélkül; a tanév tartamára havonta 160 (egyszázhatvan) korona készpénz, kántorságról az összes kántori stóla. Kötelessége a mindennapi, ismétlőiskolások oktatása, kántori teendők végzése. Az iskola osztatlan, istentiszteleti és tannyelv magyar, a rendes iskolások száma 80—90. Pályázhatnak jó erőben levő nyug. tanítók, képezdét végzett jelöltek és kántorságra képesített nők is. Pályázatok **szept. 10-ig a paloznaki** (u. p. Csopak, Zala m.) róm. kath. plébánia-hivatalhoz küldendők. Működés szept. 16-án megkezdendő. Az iskolaszék.

Pályázat. A **kiesszlősi** (Veszprém vm.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: circa 2400 korona részint készpénzben, részint földbirtok árendában, fa járandóságban s államsegélyben. Ezenkívül mellekjövdelemre számíthat. Ujonnan épült lakás tágas udvarral, melléképületekkel s kerttel. Kérvények a felsőiskolai plébánia-hivatalhoz küldendők. Határidő s választás napja **szeptember 12. d. e. 10 órakor**. Személyes megjelenés szükséges.

Pályázat. A **tési** r. kath. iskolaszék nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra folyó év **szeptember 14-ére** pályázatot hirdet. Járandóság: két szoba, konyha, kamra, melléképületek; 675 □-öl házi gyümölcsös kert, 12 hold 1235 □-öl szántó, 4 hold 68 □-öl legelőiletek, legeltetési jog fél telek után, az uradalomtól évi 68 korona párpénz, munkaváltság 208 korona, községi legelőről fűjárulék, az uradalomtól 40 méter hasáb tűzifa, 200 pár után ¼ p. m. rozs, tandíjváltás 230 kor., az összes értékelés 2132 korona. Tannyelv: magyar, hivatali kötelessége díjvel szemint. Kérvények a **tési róm. rath. plébánia-hivatalhoz** (Veszprém megye) küldendők.

Pályázat. **Gyulafirátóti** (Veszprém megye) róm. kath. népiskolához hős halál folytán megüresedett osztálytanítói, esetleg osztálytanítónői állásra törvényes fizetéssel s 20 korona kertiletménnyel pályázat hirdetik. Kérvények **szept. 15-ig** a plébánia címére küldendők.

Mi után számítandó a vámszázalék? Az örleési díj vámszázalékát Veszprém vármegye alispánja tudvalevőleg 10%-ban állapította meg. Sok vitára és nézeteltérésre adott alkalmat mindenütt az a körülmény, hogy nem volt megállapítva eddigé az, hogy ez a 10% az egész gabonamennyiség vagy csupán a kivánt liszt után számítandó-e. A vármegye alispánjának távirati fölterjesztésére a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 58725/IX. számú rendeletet küldötte, amely szó szerint így hangzik:

„E hó 12-én 17754. szám alatt kelt táviratára értesitem Alispán urat, miszerint a vámöröl malmok által a darálás is természetben szolgáltatandó vámért végzendő s ugy a darálásnál mint a vámörölnél a törvényhatóság által megállapított örleési díj vámszázaléka a felőrlés végett a malomba hozott teljes mennyiségű gabonából vonandó le. Elporlásra és keptatásra külön levonásnak helye nincsen, mert a gabona a fenálló rendelkezések értelmében olyképp örlendő ki, hogy a kivont liszt után. fenmaradó százalékittöbbletben kelp a korpán kívül a porlásból, koptatásból és más az üzemből előálló veszteségeknek bentfoglalattani.”

Hadbavonult állami és vármegyei tisztviselők illetményének szabályozása. A mozgósítás folytán tényleges katonai szolgálatra bevonult állami s vármegyei tisztviselők, altisztek s szolgák illetményét az 1914. évi 6233. s az 1915. évi 34. sz. M. E. rendeletek szabályozták. A minisztertanács most az emiált rendeleteknek vonatkozó pontjait módosította s rendeli, hogy az állami s vármegyei tisztviselők, altisztek s szolgák közül azok részére, akik **rendes** (egy, két, három, négy évi) **tényleges** szolgálati kötelezettségüknek teljesítése végett léptek be **önként** a közös haderőbe, vagy honvédségbe, — polgári illetményeiket ki kell utalványozni:

a) oly tisztviselők, altisztek, szolgák részére, akik **rendes** (egy, két, három, négy évi) **tényleges** szolgálati kötelezettségüknek idejét 1916. aug. 1-je előtt már betöltötték, — 1916. aug. 1-től, a lakáspénz pedig az 1916. aug. 1-jét követő legközelebbi esedékességi időponttól kezdve;

b) az olyan tisztviselők, altisztek és szolgák részére pedig, akik **rendes** tényleges szolgálati kötelezettségüknek idejét 1916. aug. 1-je után töltik be, — a **rendes** tényleges szolgálati kötelezettségük idejének leteltét követő legközelebbi esedékességi időpontoktól kezdve.

megtartom a nevenapiját, mely február elsején lenne s ez alkalomból mindenkit kedves vendégemnek tekintek. Pincér, étlapot, italokat!

Hogy volt-e éljenzés? Na... Azt hiszem febr. 1-én se kaptam volna többet, sőt P. Felicián se kapott volna többet. Diktum-faktum, a névnap fényesen sikerült. Ugy 11 óra körül a békák a közeli réteken erősen kurutyolni kezdtek.

— Éljen a „Békahangverseny” — kiáltották egyszerre többen is. Felicián se tudta volna hüében produkálni.

Éjféiben egy öreg komondor ijesztő baszszusban kezdett haragudni.

— Kadorna parancsot osztogat a San Michelén — rögzítette meg az én barátom.

Az idő kellemesen telt el, mégis álmosodni kezdünk s nem bántuk, hogy már menni kell az állomásra. Odaérve megtudtuk, hogy vonatunknak 50 perc késése van. Puff neki, tehát majd csak ¼ 2-kor indulhatunk. Az állomás tele volt keresztül-kasul fekvő, alvó, hortyogó, járó, kelő, mindent elfoglaló katonákkal. Itt lépni sem lehet. Gyertünk a kávéház elé, mig onnan is ki nem dobnak bennünket.

Ott vártuk meg a késést, aztán uja visszaballagtunk. Ekkor találkoztam a hangverseny főrendezőjével s egyik szereplőjével, H. K. barátommal.

— Gyönyörű volt (nem mertem neki bevalani, hogy április elsejét járjuk), különösen te remekül csellóztál...

— Igazán? No jó, megyek én is jegyet váltani.

Ahogy ezt a szót kimondta, akkor szökkenett el mellettünk a szolgálati tiszt és gyilkos flegmával vetette oda:

— Főlöseges a jegyváltás, ez a vonat nem szállít polgári utasokat.

Mint mikor valaki golyót kap a lábikrába, csak pillanatok múlva érzi, mi is csak később értettük meg az elröppent szavakat.

— Mit mondott? Nekünk mondta? Polgári utasokat nem visz ez a vonat?

— Lehetetlen!

— Kérdezzük meg!

És megkérdeztük; és ugy volt ahogy először hallottuk, hogy evvel a vonattal nem mehetünk haza. Hiába volt minden rimánkodás, a vasut azt felelte: hja kérem háboru van, örülünk ha katonáinkat el tudjuk szállítani.

— Ugy-e, mondtam, hogy menjünk haza — mondotta valaki közlünk. Már régen elfeledtük volna az egész kalambitást s most ennyi bertáfolás után álmosan, higgadtan, hozzá Felicián nélkül mégis nyakunkba kell venni az országotat. Ugy-e mondtam.

Ugy érzem, mintha az a valaki igazat mondott volna és láttam, hogy a hangulat ellenem fordul újra. Az előbbeni hang folytatja.

— Nincs semmi tündöni való, indulunk.

És indultunk, én lépkedtem leghátul, szótlanul. De mikor láttam, hogy vezetőnk a rendes utra tér, indíttatva éreztem magam, hogy egy jó tanáccsal némileg kárpótoljam a kimerült műkedvelőket.

— Kérem — mondtam, erre kerülni fogunk.

Átme gyünk a vasuti átjárón és jó negyed órát nyerünk. Fáradt emberek, ha még 8—9 kilométer van előtte, negyedóra számít és — elfogadták indítványomat. Visszafordultunk és töl a vasuti átjárónak, min átjutva kerestük a kaput, melyen a pályatestről kijuthatunk. Meg is találtuk, de — zárva. Hatalmas lakat lefeggett rajta.

— Mi lesz most? — kérdi valaki (ez nem én voltam).

Színház.

Pénteken, szeptember 1-én kezdte meg szereplését színházunkban Fodor Oszkár székesfehérvári társulata *Gábor Andor Ciklámen* című 3 felvonásos színjátékával. A darab esztetikai értékét sok jó tulajdonsága mellett is nagyon megrontja az a színjátás szempontjából ugyan érdekes feladatokat nyújtó, de a belső igazság erejének rovására eső fogás, amelyen az egész cselekmény felépül. Császár Kamilla érdeme, hogy kettős szerepnek művészi alakításával a színpadi hatás javára tényleg érvényesítette a dráma gyengéit. Úgyes játékával lehetőleg simán siklott át azokon az erőltetett helyeken, amelyeket az ilyen kettős szerep (minduntalan már-már önmagával kell találkozni) a dolog természete szerint okoz, különösen, ha az író valósággal hajszolja az ilyen épen nem zavartalan művészi hatást keltő jeleneteket. A két szerep különbségét megkülönböztetett alakítása, főleg Magda szerepének közvetlen, természetes megjátszása és Fodor Oszkár gondos rendezése, mely elsősorban az összjáték zavartalan, gyors folyásában, a nagy jelenetek pontosan összevágó előadásában, a darab hangulatának következetesen végigvitt érvényesítésében nyilvánult, mindent megtettek, hogy ne annyira az élükre állított helyzetek érdekessége, hanem inkább a darabban kifejezett gondolat jusson uralomra.

Fodor Oszkár első szereplése színjátás tehetőségének is fényes bizonyítéka. De ennél is több várakozást kelt, mint rendező. Az a tisztult izlés, amellyel a figyelmet a mellékkörülményekről a költőileg is szép alapgondolatra tudta összpontosítani, reményt nyújt arra, hogy a színházat mindvégig színháznak fogja megbecsülni és nem olcsó hatásra törekszik, hanem társulatának művészi erejét állítja harcra a sikerért.

Kisebber szerepében még *Filó* Ida tűnt ki játékának bensőségével. Jók voltak *Pesti Kálmán* és *Körner Rezső* is.

Közzolgálati alkalmazottak háborús segélye. A minisztertanács kimondotta, hogy az 1916. jan. 1-jével megállapított egyszeri háborús segély folyótagos havi segélyrészletei újra utalványozandók ama közzolgálati alkalmazottak részére, akiknek 1916. jan. 1-jével élvezett rendszeres illetményeit később abból az okból szüntették be, mert az illetők katonai szolgálat teljesítésére be-

Felelet nincs. Végre megszólal egy hang:

— Ugy-e megint jobb lett volna engem követni, most mehetünk vissza s az 1/4 órára ráfizetünk 2/3 órárt.

— Ej, — szólaltam meg, — nem megyünk vissza! Az urak átugrának a kapun s a hölgyeket valahogy átsegítik.

— És velem mi lesz? — tudakolja barátom mázsás neje. Ki lesz az a daru, aki engem áttemel?

Ugy lett amint mondtam. Az urak átugráltak és kezdték áttemetni a hölgyeket, amiben aztán volt egy kis romantika, meg hangverseny is, mert nem szabad az gondolni, mintha egy-egy hölgy áttemelése megtörténhetett volna holmi sikonyiás, trillázás vagy csattogás nélkül, ami az éjszakai csendben szinte visszhangzott; és — ezt majdnem elfelejtettem — holmi csipke, szegély, ruha szakadás nélkül. (Azt hiszem ez a jelenet megint hálás témája lett volna egy amatőr fényképésznek).

Utójjára maradt az erőpróba: barátom neje nek áttemelése. Barátom visszaugrott s hajtott derekával (szegény!) lassan emelkedő hidat képezett, melyen ónagsága — hogyan — hogyan sem, nem tudom — föltápaszkodott a kerítésre, ahonnan aztán — hogyan, hogyan sem, nem tudom, de lény, hogy ép tessétl földrejuttattuk.

Még az ég is könnyezett neyettében. Mosolygva csöppögött. A mi szídmunkunk pedig P. Felicián után — haragosan dörgött.

Még a nevt se volt szabad említeni. Meglehetősen előzva jutottunk haza hajnalra. A puccsot otthon elhalgattuk és az egyes kérdésekre, hogy mi volt, milyen volt, stb., elég ügyesen felelgettünk. Csak arra nem tudtam megfelelni, mikor valaki azt kérdezte tőlem:

— És mikor kezdődött az egész?

— Az ördög tudja — feleltem, de sokáig tartott a hecc, mostanában nem kérnek belőle.

De azért, ha szegény összeszédott Felicián újra hirdetének magát, alighanem ott lennénk egy szálig és újra meghallgatnánk azt az előispokból bászorított anyagi orgonát, melyen ő játszik. Jaj, de gyönyörűen játszik... *Szentgyörgyi Ignác.*

vonultak, de akik később a tényleges katonai szolgálatból ideiglenesen vagy véglegesen elbocsáttatván, előbbi polgári alkalmazatásukba visszatértek, vagy újabb háborús segélyre szintén igényt tartó közzolgálati alkalmazást nyertek. A folyótagos segélyrészletek attól a hónaptól kezdődőleg folyósítandók, amely hónapban az illetők az új (folyótagos) polgári közzolgálati alkalmazásuk után járó szabályszerű illetményeiknek élvezetbe lépnek. Ha a katonai szolgálatból való fölfüvés, illetve elbocsátás s a polgári közzolgálat megkezdése között 30 napot meghaladó szakítás van, akkor az illetők folyótagos segélyrészletekben nem részesülhetnek.

H I R E K.

— **A veszprémi oltáregylet** havi szent óráját f. hó 3-án *délután 7 órakor* tartja az angolkisasszonyok intézetének templomában. A komoly időkhöz mérten kérjük a tagokat, hogy nagyszámú részvételükkel tegyék népszerű az ajátosságot.

— **A vármegyéről.** F. hó 9-én az állandó választmány ülést tart, melyen folytatja a legközelebb tartandó őszi közgyűlés tárgysorozatának előkészítését. — A jövő héti folyamán a vármegyei gazdasági választmány is ülésezik; hogy gondoskodás történhessek a vármegye gazdasági szükségleteinek fedezéséről.

— **Esterházy Pálné kitüntetésé.** A hadsereg főparancsnoksága ifj. gróf Esterházy Pál özvegyét, szül. *Andrássy Ilona grófnőt*, aki tudvalevően az olasz fronton a legnagyobb bátorsággal és önként teljesít apolonői szolgálatokat, a *bronz vitézségi éremmel* tüntette ki. A pápai Esterházyak nevével viselő grófnő az elsö magyar nő, akinek mellét harcok tüzeiben kitünt hős katonákat megillető vitézségi érem díszíti.

— **Kitüntetések.** Király Ő Felsége az ellenség előtt tanusított vitéz és eredményteljes magatartása elismeréséül:

Lemberkovics Jenő századosnak a *hadidiszitményes 3. osztályú Vaskoronarendet*, — *Schramek* Ferenc alezredesnek, dr. *Fuchs* Antal nyug. áll. hadnagynak a *hadidiszitményes 3. osztályú katonai érdemkeresztet* adományozta s elrendlte, hogy

a *legfelsőbb elismerés* ujjlag tudtul adassék az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismeréséül: *Rosenfeld* Armin tart. főhadnagynak; a *legfelsőbb dicsérel elismerés tudtul adassék* az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismeréséül: *Tóth* Kálmán őrnagynak, *Fábritzky* Nándor tart. főhadnagynak, *László* Ferenc tart. hadnagynak;

az ellenség előtt tanusított kitünő szolgálatá elismeréséül: *Földes* János népf. hadnagynak.

A parancsnokság az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismeréséül az *1. osztályú ezüst vitézségi érmel* adományozta *Világi* Imre tart. hadapródnak;

a *2. osztályú ezüst vitézségi érmel*: *Tomor* József népf. ővezetőknek.

— **Adományok.** *Rupprecht* Tasziló *Hunkdr* Dénes főispán utján a hadiárvek és özvegyek alapja javára 1000, a vak katonák segélyezésére pedig 500 koronát adományozott.

A veszprémi székeskáptalan egyik tagja 1000 koronát adományozott a helybeli hadiárvek javára, mely összeget már illetékes helyére is juttatta.

— **A polgármester szabadsága.** Dr. *Komjáthy* László polgármester szeptember 2-án kezdi meg szabadságát, mely szept. 17-ig tart. Ez idő alatt a polgármesteri teendőket helyettesé; dr. *Horváth* Béla városi főjegyző végzi.

— **Elismerő oklevél.** A földmívelésügyi miniszter *Tar* Gyula (Veszprém m.), *Külley* János (Zala m.) és *Singer* Kornél (Somogy m.) gazdasági tudósítóknak számos éven át kifejtett buzgó működésükért elismerő oklevelet adományozott.

— **Sebesültek érkezése.** Csütörtökön éjjel fél kettőkor újabb sebesültszállítmány érkezett a veszprémi cs. és kir. tartalékkórházba. Abetegek érkezését jelező hivatalos értesítést csak esti 9 órakor kapta meg a kórházparancsnokság. Dr. *Zuber* György kórházparancsnok Jánosházán volt, az ottani vöröskereszt kórházban tartott szemlélt; helyette és nevében dr. *Wallner* Emil kórházparancsnok-helyettes tette a szükséges intézkedéseket. Mint-hogy a kórház már a legutóbbi sebesültszállítmány óta teljesen megtelt, intézkedett, hogy a könnyebb betegek egy része a zirci vöröskereszt kórházba, más részük a hajmáskéri főkkórházba szállíttassék,

ami az éj folyamán meg is történt. Így azután az újabb betegek és sebesültek részére is lett hely a jutasi-úti kórházban. A betegeket *Kleinfeld* Ignác és *Farkas* Jenő főhadnagyk vették át, összesen 240 jött a nyíregyházi barakk-tartalékkórházból, nagyobbára könnyebb sebesülésekkel. Valamennyien saját lábukon tudtak bemenni a kórházba és nem egy volt közöttük, kik már kijelentették, hogy bármely pillanatban készek a hórházat ill-hagyni, hogy a román harctérre mehessenek.

— **Megyegyűlés.** Veszprém vármegye törvényhatósági bizottsága f. évi szeptember hó 11-én s a következő napokon rendes közgyűlést tart. A tárgysorozat főbb pontjai: Alispáni jelentés. — Számonkérészek jelentése. — 73000 korona katonabeszállásolási pótdónok 1917. évre megszavazása. — 2/3 % előfogati pótdónok az 1917. évre megszavazása. — A vármegye alispánjának előterjesztése a vármegyei tiszti nyugdíjalap javára 2% pótdónok 1917. évre leendő megszavazása iránt. — A vármegyei alapok és alapítványok elhelyezésére vonatkozó alispáni előterjesztés. — A községi és körorvosok 1917. évi szükségleti kimutatása. — A veszprémvármegyei községi és körjegyzők egyesületének kérvénye a községi- kör- és segédjegyzőknek családi pótlékban való részesítése, továbbá a magánmunkálatti díjak, terhes átalányok lak- és irodabérek, fuvardíjak és napidíjaknak a háboru tartamára való méltányos felemelése tárgyában. — Az „Assisi szent Ferenc lányai” betegápoló apácák tartományi főnökője a zirci kórházban ápolott betegek és ápolóapácáknak 90 fillérben megállapított napra élelmészeti díját felemelni kéri. — Temesvármegye törvényhatósági bizottságának átirata a hadiárvek javára biztosítási alap létesítése tárgyában. — Kloiber János és társai felebbezése Veszprém város képviselőtestületének a vadászati jog hasznosbér leszállítása iránti kérelmüket elutasító véghatározata ellen. — A vármegye alispánjának bejelentése az örösi vámszállék megállapítása tárgyában. — A vármegyei ebtartási szabályrendelet módosítása.

— **Istentisztelet a katonakórházban.** Megemlékeztünk arról, hogy a cs. és kir. pozsonyi katonai parancsnokság a veszprémi katonakórházban kórházlelkészi hivatal felállítását rendelte el. A rendelet vétele és a cs. és kir. tábori lelkész beosztása után dr. *Zuber* György kórházparancsnok azonnal megtette intézkedéseit, hogy az egyes kórházosztályokban mely napokon tartassék Isten-tisztelet és hogy mindegyik kórházosztályon megfelelő helyiség álljon rendelkezésre.

— **Városi közgyűlés.** Veszprém város képviselőtestülete szept. 6-án rendkívüli közgyűlést tart. Tárgysorozat: Polgármester bejelentései. — A városi tisztviselők s egyéb városi alkalmazottak beszerzési előlegének rendezése. Szept. 6-án délelőtt a tanács, a pénzügyi bizottság s az állandó választmány ülésezik.

— **Az állami kereskedelmi és polgári iskolából.** A veszprémi állami felsőkereskedelmi iskolában a pótló- és javítóvizsgálatok szept. hó 9-én d. e. 8 órakor kezdődnek, a beiratások pedig szept. 11-én az alsó, 12-én a középső- és 13-án a felső osztály számára. Beirási díj 10 K, a tandíj 100 K, mely négy egyenlő részletben is fizethető. Beiratásnál a 10 K-n kívül a tandíjnak legalább negyed része fizetendő.

A női kereskedelmi szaktanfolyamon a beiratás 6-án és 7-én d. u. 3 órakor kezdődik. Beiratási díj 10 K, tandíj 120 K, mely utóbbi fél-, vagy negyedévenként, kivételesen havonként előre fizetendő.

A polgári fuiskolában a javító- és pótló vizsgálatok szeptember 9-én reggel 8 órakor kezdődnek. A beiratások szeptember 11-én az első-, 12-én a második-, 13-án a harmadik- és 14-én a negyedik osztály számára *délután 3 órakor* tartanak. Beiratási díj 5 K, tandíj 10 K, mely két egyenlő részletben is fizethető.

— **A Balatoni Szövetség közgyűlése.** A Balatoni Szövetség dr. *Óvári* Ferenc és *Hertelényi* Ferenc alelnökök vezetésével nyári közgyűlést tartotta Balatonalmádi fűrdőn. A közgyűlés elhatározta, hogy a Szövetség kezelésében és a m. kir. honvédelmi miniszter felügyelete alatt álló balatonvidéki villamos művek átvételére és továbbfejlesztésére részvénytársaságot alapít. A balatoni miniszteri biztos elnöksége mellett bizottságot küldöttek ki, hogy törvényjavaslatot készítsen a Balatonvidék fejlesztése érdekében. Az igazgató-választmányba városunkból s vidékéről a következőket választották be: *Ádám* Iván kanonok (Veszprém), *Lakath* János földbirtokos (Berhida), *Laczkó* Dezső főgimn. igazg.

(Veszprém), dr. *Rosznagl István* felügyelő (Siófok), *Molnár Antal* igazgató (Balatonarács), dr. *Köszeghy József* ügyvéd (Veszprém), *Czakó Gyula* ref. lelkész (Balatonkenese).

— **A tűzoltószövetségből.** A vármegyei tűzoltószövetség múlt hó 20-án tartott választmányi ülésén *Koller Sándor* ny. alispánt, udvari tanácsost, a tűzrendészet fejlesztése körül szerzett kiváló érdemei elismerésül a szövetség tiszteletbeli díszelnöknek megválasztotta.

— **Hósi halál.** *Schubert Gyula* mezőkomáromi kántortanító az orosz harctéren gránátelövéstől súlyosan megsebesítve 28 éves korában aug. hó 23-án a hazaért hósi halált halt.

— **Tejszövetkezet Veszprémében.** A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület vezetősége értekezletre hívta össze Veszprém város és vidéke érdekeltségét tejszövetkezet létesítése ügyében. Az értekezlet, melyen városunkat dr. *Komjáthy László* polgármester képviselte, elhatározta, hogy a szövetkezetet „Veszprém és vidéke tejszövetkezte” címmel, veszprémi központtal, részesjegyek kibocsátásával megalkotja. Egy részesjegy 20 korona. A szövetkezet a tejet Veszprémbe szállítva a termelőnek is megfelelő árban veszi át s a felállítandó tejszarnokban kiméri. A szövetkezet megalakulását a város két fele módon segíti elő. Az egyik mód anyagi segítség, mert a kibocsátandó részvények egy részét megtartja. Másik mód pedig az, hogy a kannázó tejszállítókat az eddigienél is szigorúbb ellenőrzés alatt tartja. Mert az egész bizonyos, hogy sok tejesasszony a tisztaság tejtermelésből tisztességtelen tejpar-állalatot létesített, — ha kicsinyben is. Pedig meg van állapítva s a nagy tejtermelő országokban az istálló ajtajára van táblázva: „Jó keresztény nem lehet, ki tejebe önti a vizet!” Ezzel azonban a Veszprémbe ránduló milimárik nem törődnek. Hanem ha majd virágzó tejszövetkezetünk lesz s a városnak nem kell attól tartania, hogy a szigorúbb ellenőrzés a tej visszatartását eredményezi, akkor majd ezek a büntetlenül nem vizezhető nénik és Nánikák is a tisztaság árát fizető szövetkezetekhez juttatják a jó tejet. Aki a szövetkezetektől kíván vásárolni, köteles legalább egy részvényt jegyezni. A szövetkezetbe belépnek a helybeli s környékbeli tejtermelő-birtokosok is s elsősorban azok a családok jönnek a tejárusításnál figyelembe, akik eddig is egyik vagy másik birtokosnál szerezték be tejszűrésüket. Údvös dolog volna, ha a terv nem maradna csak a tervezésnél, hanem meg is valósulna.

— **Könyveket a sebesülteknek.** A veszprémi katonakórházakban ápolat betegek és sebesültek szórakoztatása céljából könyvadományokat küldöttek a kórháznak: dr. *Török Gyula* rendőrkapitány, *Végi Ignác* őrmester, továbbá egy nagy láda szép folyóiratot küldött *Rikóty Edéné*. Amidőn a kórházparancsnokság ezután mond köszönetet a szíves adományozóknak, arra kéri Veszprém város közönségét, lennének szívesek a kórház könyvtárát a már elfolvasott könyvek és folyóiratok adományozásával gyarapítani, mert még mindig nem áll annyi könyv rendelkezésre, hogy a közel 1000 beteg és sebesültet elegendő számu könyvvel láthassa el.

— **Beiratkozások a kereskedő tanonciskolába.** A 93200.916. sz. miniszteri rendelet értelmében a tanszerződésben álló összes kereskedőtanoncok tartoznak beiratkozni, tehát azok is, akik a múlt tanévben az iskolalátogatás alól egészen vagy részben felmentést kaptak. Ujabb felmentést a körülmények által indokolt időtartamra az igazgató ad oly esetekben, amikor a tanonc nélküliöz-hetlensége minden kétségét kizáróan fennforog. A felmentés iránti kérelmet a főnök vagy helyettes írásban vagy szóval adhatja elő a beiratkozás alkalmával. Próbaidőre felvett tanoncok is kötelesek beiratkozni. A beiratások szeptember 3-án, 8-án és 10-én délután 3—5-ig tartatnak az új iparostanonciskola helyiségében. Beiratási díj 5 kor. 20 fill. Félévi tandíj 5 korona; a nem társulati tagok tanonci felvételénél 10 korona tandíjat tartoznak fizetni. Beiratkozásor be kell adni a szűletési, a legutolsó osztálybizonyítványt s a tanoncszerződést. A rendes/előadás szept. 11-én kezdődik.

— **Szappangyár.** A jegyző rámondul az atyafira: „Mert nem jön kigyulmed a hivatalba csizmában?” — „Annak jegyző uram több oka is vagyon!” — „Halljuk azokat a többféle okokat!” — „Hát először is: sár van. Másodszor pedig kőznápra talán nem is dukál csizma. Harmadszor pedig nincsen is...” — „Eleg! a többi okra már nem vagyok kíváncsi...” Veszprémében is

igy vagyunk a szappangyár megalakításával. Miért nem kezdheti meg a szappangyár működését? Mert nincs hozzávaló szakember. Egy oka van tehát, de ez az egy ok akkor is elég ok volna, ha még több oka is volna. A katonai parancsnok-ság keresve-keres szappancsinaláshoz értő szakembereket. De nem talál. Nálunk sem, másutt sem. Ugy látszik kölcsonképen Talián- és Oláhországba kerültek. Mert mindkét helyen nagyon sok szappan kellene, de ha még sokkal több lenne, akkor se lenne elég sok, hogy piszkos árulásukat lemoshatnák...

— **Tanítók figyelmébe.** Veszprém vármegye tanfelügyelősége értesíti a vezetése alatt álló összes tanintézetek tanszemélyzetét, hogy arcképe vesutit igazolványukat meghosszabbítás végett már szept. hó végével betérjeszthetik a kir. tanfelügyelőséghez.

— **Paradicsom.** A város harminc méter-mázsza paradicsomot szerzett a vilonyai katonai telepről. Egy kg. ára 36 fillér. Tíz kg.-nál kevesebbet nem adnak. Ha addig el nem hordják — mert hiszen kihirdették — míg a közönség lapunk útján is tudomást szerez a dologról, akkor, akinek szüksége van paradicsomra, a városi gazdasági hivatalban jelentkezzék.

— **Hadiárva-otthon.** Stephánia királyi hercegnő Oroszvarott 50 hadiarva részére otthont akar létesíteni. Erre a célra megvette a kalotaszegi iparfejlesztéstartásaitól a csőtli fogolytáborban levő tisztalakosok barakkját. Ennek átvételével a rokkantügyi hivatal a veszprémi allamepítészeti hivatal bízta meg.

— **Szén.** A városi hatóság a hideg idő közeledtével újra figyelmezteti a város lakosságát, hogy fűtésre köszönet iparkodják szerezni, mert tűzfára alig lehet számítani. A szén a Berger-féle szállító-cégnél kapható és pedig szeptember 1-től március 31-ig elsőrendű porosz szén waggononként házhoz hordva 630 koronáért, vagy a rak-tárban métermázsánként saját költségre elvitelve 6 kor. 30 fillérért. A barna közsén ára métermázsánként 5-20, a koksze 8 korona.

— **Burgonya.** A város vezetősége körlevélben szólította föl a termelőket, hogy burgonya-feleslegüket bocsássák a város rendelkezésére. Ed-dig — elég sajnós — egyetlen termelő sem jelentkezett.

— **A színházi iroda jelentése.** A székes-fehérvári színesztársaságnak 5 hétre tervezett vendégjátéka a lehető legkedvezőbb kilátásokkal indult meg. *Fodor Oszkár*, a társaság igazgatója régi ismerősünk meg abból az időből, amikor pár év előtt mint a győri színtársulat főrendezője, az akkori drámai előadások erőssége volt. Most mint színgazgató jött vissza hozzánk és biztató várakozással tekintünk működésébe. Az ezei színházi évad művészi és anyagi eredményétől függ, vajjon jövőre is *Fodor Oszkár* társaságát látjuk-e viszont. — Vasárnap este második előadásul a *Legénybucsu*-t ismétli meg az elsőrendű opeertt személyzet. Amíg délután mérsékelt helyárakkal a *Zsuzsi kisasszony* nagy opeertt van műsorra tűzve. Itt jegyezzük meg, hogy a délutáni mérsékelt hely-áras előadások is elsőrendű szereposztásban kerülnek színre és így teljes esti előadás illuzióját keltik. — Hétfőn *Hevessy Mariska* első fellépésével újra ujdonságot kapunk. A *Táncosnő*, Lengyel Menyhért kitűnő dráma-ujdonságát mutatja be a drámai együttes. A hölgyek közül még *Gulyásné Székely René* jutott értékes feladathoz; a férfiak *Fodor Oszkár*, *Pesti Kálmán*, *Körner*-rel és *Erdélyi*-vel munkálkodnak azon, hogy minél zavartalanabb előadásban legyen részünk. — Kedden és szerdán a színlap a *Császárnő*-t hirdeti. *Vida Ilonka*, a kassai színház ezei primadonnája játssza a címszerepet, de kedves feladat vár a szép hangu *Koronkai Rózsikára* is. *Falusy István* a fehérváriak kedvence, *Gulyás Menyhért* főrendező, *Szalontai* és *Pesti Kálmán* kezeiben vannak a többi vezető szerepek. — Csütörtökön *Grin Lili*, a zajos sikertű Földes-ujdonság lesz műsoron. A szenzációs vig-játék már Bécsben is a harmadik jubileumát üli, mire mi megismerkedünk vele egy bizonyára elsőrendű előadás keretében. — Az a körülmény, hogy a pozsonyi katonai parancsnokság nem engedélyezhette a győri zenekar játékát, arra készítette a színház igazgatóját, hogy Bécsben állitson össze hirtelen egy harmonikus kis zenekart. Ez sikerült is, de bizony néhány napig ellart, amíg ez az elsőrendű muzsikusokból álló kis társaság össze-játszik művészi együttesünkkel. Azért nincsen ki-zárva az sem, hogy erre való tekintettel az első hét műsorát változtatni lesz kénytelen a színház vezetősége.

— **Miért nincs vas huszfilléres?** Hónapok óta nagy aprópénzhiány észlelhető; minthacsak az ezüst, nikkél és rézpenéket kivonták volna teljesen a forgalomból. Valóságos indoka ennek az, hogy bűnös manipuláció történik az aprópénzrel is, akárcsak az élelmiszerekkel, amelyek felhalmoztak egyesek, vagy eldugtak s azután üzérkedtek vele s eladták jó pénzért. Most amikor az állam új vas huszfilléresek hozott forgalomba, lehetett remélni, hogy ezek a visszas állapotok meg fognak szűnni, de azt kell tapasztalunk, hogy a helyzet most is csak éppoly rossz és tart-hatatlan, mint volt annakelőtte. Az új pénz nem került forgalomba, mert annak forgalombahozatalát az Osztrák-Magyar-Bank ahhoz a feltételhez kötötte, hogy azt csak nikkél huszfilléres ellenében szabad kiadni. Hogy ez nem buzdítja a közönséget ilyen módon megszerezni a vas huszfilléresek, azt nem is szükséges bővebben indokolni.

— **Díjnokok háborus segélye.** Az 1915. évi XXII. t.-c. díjnokok részére 1916. okt. 31-ig járó 300 kor. háborus segélyt állapított meg. Ez azonban csak azokat a díjnokokat illeti, akik már 1916. jan. 1-je előtt alkalmazva voltak. A minisztertanács ujabban kimondta, hogy a havi 30 kor. háborus segély azokat a díjnokokat is megilleti, akik 1916. jan. 1-jét követő időben lettek alkalmazva, de a minisztertanács határozata folytán csakis 1916. 1-től 1916. nov. 1-ig mindazokra a hónapokra, amely hónapok első napjára az illető díjnokok szabályszerű díjnoki illetményre is igényt tarthatnak.

— **A várpalotai vadászterület.** A várpalotai honvéd csapagyakorlótér vadászterületén *bárca-vadász* mellett lehet vadászni. Egy napra (24 órai időre) érvényes vadászbarcaért 15 kor. alapár fizetendő. Ezenfelül még a következő díjak fizetendők: *hibázott* vagy *megsebzett* őzbakért 25, szarvasbikáért 150, koca vagy malac, fiatal agyaras vagy erős agyaras vaddisznóért 10—10 korona. *Elejtett* szarvasbikáért: 8-asért 400, 10-esért 600, 12-esért 800, 14-esért 1000, 16-osért 1200, 18-asért 1400, 20-asért és ezen felül 1600, koca vagy malac vad-disznóért 25, fiatal agyarasért 60, erős agyarasért 80, szalonkaért 3, császarmadárért 4 koronát.

— **A Balaton—Dráva-csatorna.** A déli Balatonvidék vízmentesítése javára szóba került a Balaton—Dráva-csatorna létesítése. A Balaton víze azonban normális mértékre lepadt s ez a körülmény mintha feledésbe sodortá volna a csatorna tervét. De még sem így lesz. Az általános nemzet-gazdasági szempontból is óriási jelentőségű tervet ugyanis igen nagy befolyású tényezők nemcsak feledésbe merülne nem engedik, hanem nap-nap után legnagyobb ambícióval szorgalmazzák. Három vármegye országgyűlési képviselői fáradoznak nagy buzgósággal azon, hogy a háboru után Magyarország produktívebbé legyen egyik leghatásosabb fokozója: a Balaton—Dráva-csatorna, — immár tel-jesen különválasztva minden Balaton-mentési problémtől — a legrövidebb időn belül megvalósít-tassék. Az eddigi, hivatalos használatra szánt mű-szaki tervektől külön egészen új technikai tervek és számítások készülnek. A Balaton—Dráva-csa-torna közvetlen vidékének érdekeltjei, akik közül több hatalmas földbirtok ura, a terv megvalósítá-sához már eddig is óriási összegekkel való hozzá-járulását jelentette be.

— **Hordóhitelesítés.** A polgármester tá-datja, hogy *Kuráth József* törvényhatósági hordó-jelző f. hó 4-én s 5-én hordókat hitelesít.

— **A kukorica vásárlása.** Egy régebbi ren-delet megengedte több vármegye és város ható-ságának, hogy az 1915. évi termésből származó tengerit saját gazdasági és háztartási szükségletére a termelőktől is vásárolhasson. Ezt a vásárlási jogot most egy ujabban közzétett rendelet más törvény-hatóságok területére is kiterjeszti.

— **Az ideai bab, borsó és lencse zár alá vétele.** A hivatalos lap a miniszterium rendeletét közli, amelyben az ideai bab, borsó és lencsetermés-t zár alá helyezte. Zár alá helyezte a rendelet a ter-mésnek azt a részét is, amely munkabér vagy konvenció fejében adatott ki. A fogyasztás bizto-sítása céljából megengedi a rendelet, hogy a ter-melő 1916. dec. 15-ig kizárólag az illető községi vagy város területén lakó fogyasztók részére is adhasson el hávélyeseket.

— **Kávészőlő.** — A háboru, kedves ba-rátom, olyan, mint a mozi!

— **Hogyan?**

— **A legjobb helyek — Adni vannak.**

— **Kántortanítóválasztás.** Döbröczeni Dezső kántortanítói kántortanítót a székesfehérvári egyházmegyébe tartozó Seregélyes község kántortanítójává választották meg.

— **Tanítót keres az állam.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter hatszáz állami tanítói állásra hirdet pályázatot. A kérvényeket szept. 10-ig kell az illetékes tanfelügyelőséghez beadni. A kinevezett tanítót a szükséghez képest fogják valamely iskolához beosztani.

— **A gabonatermés bejelentése.** A hiv. lap rendeletet közöl, mely szerint a gazdaközönseget utasítják gabonatermésük bejelentésére, hogy ezáltal gyorsabban juttathassák a gabonát a fogyasztókhoz. A hatóság köteles felszólítani a Haditermény Részvénytársaságot a gabonatermék átvételére, amelyről a rendelet egyébként külön is gondoskodik. A rendelet a szokásos büntető rendelkezéseket is tartalmazza.

— **A cukor eltűnése.** Minthogy azok a cukorkészletek, amelyeket a gyárak és a nagykereskedők a közvetlen fogyasztók ellátása céljából hoztak forgalomba, aránylag igen rövid idő alatt eltűntek, a Cukorközpont a rendőrséggel egyetemben vizsgálatot indított és hamarosan megállapította, hogy a cukor legnagyobb részét a gombamódra szaporodó cukorkakészítő üzemek a maximális árnál jóval magasabb értékben vásárolják össze és egészségre ártalmas helyiségekben dolgozzák föl, mindenféle silány szurrogátummal, káros hatású karamell-cukorkákká. A vizsgálati adatok birtokába jutott, hogy a kormány legközelebb külön rendeletben fog intézkedni az e téren elkövetett visszaélések megszüntésére. A maximális árakat túllépő eladók és vásárlók súlyos büntetésben részesülnek, a cukorkakészítő üzemek iparigazolványát pedig — minthogy ezen üzemek működésére semmi szükség nincs — bevonják.

— **Örles és lisztmennyiség.** A 2680/1916. sz. rendelet világosan jelzi, hogy a vámörlest végző malmok az örleszt az illető termény 10%-ért végezhetik. Nem örülhetnek tehát pénzért sem, liszt alakban kivethető vámért sem. A molnártól 1 métermázsza búzából a vám s 2% porzás levonása után 76 kg. liszt, 14 kg. korpa, 1 métermázsza rozsából pedig 75 kg. liszt s 13 kg. korpa követelhető.

— **A felekezeti tanítókért.** A felekezeti, központi s társulati tanítók anyagi helyzetének javítása érdekében országos mozgalom készül, melynek élén a nem állami tanítók vezérférfiai állanak. A háborús és drága élet miatt nem terveznek országos gyűlést, hogy arra a tanítók ezreit összegyűjtsék. Az előkészítés szerint csak a felekezeti tanítók országos egyesületeinek elnökei s néhány megbízottja jönnek össze közös értekezletre. A ref. tanítók országos egyesületének elnöke az értekezlet összehívására Ember Károlyt, a kath. tanítók orsz. egyesületének elnökét kérte föl, aki nemcsak az összehívásra, hanem annak előkészítésére is vállalkozott, hogy illetékes helyen a felekezeti tanítók memorandumát átadja orsz. bizottságot fogadják.

— **Cukorjegy.** Nálunk még nincs. De cukor sincs. Vagy ha van is, csak a szépszeműek s más kedveltek jutnak hozzá. Pécssett a város cukorjeggel segítette a bajon. A jegy félvére szől s tulajdonosa minden hóban csak egyszer vásárolhat. A kereskedő köteles az árut kiszolgáltatni. Ha a készletet — melynek fogytatát cukorjegyzelvényél kell igazolnia — visszatartja, szigoruan megbüntetik.

— **Állatojtások díja.** A földmivelésügyi miniszter az orsz. állategészségügyi tanács meghallgatása után megállapította a szérumos és vegyes állatojtások díját. Tiszán szérumos ojtás díja: a) kis állatok (juh, kecske, sertés s egy évnél fiatalabb csikó vagy borjú) után 1—1000 darabig 10 fill. 100—500-ig 8 fill., 500—1000-ig 6 fill. s 1000-en felett 4 fill. darabonként; b) nagy állatok (ló, szarvasmarha, bivaly, őszvér, szamár s egy éves vagy idősebb csikó és növendékmarha) után: 1—100 darabig 40 fill., 100—200-ig 30 fill., 200-on felett 20 fill. darabonként. Vegyes ojtás díja: a) ha a szérumot s az élővírust összekeverve együtt fecskendezik be, a tisztán szérumos ojtás fentebbi díja fizetendő; b) ha pedig a szérumot is, az élővírust is külön-külön fecskendezik be, akkor mindegyik mozzanatért kis állatnál a fentebbi számcsoportok szerint 12, 10, 8 és 5 fillér, nagy állatoknál pedig ugyancsak a fenti számcsoportok szerint 50, 36, 35 fillér fizetendő darabonként. E díjakon felett az állatorvosnak rendes látogatásdíján, utiköltség s az ojtóanyag ára is jár.

— **Hírek Pápáról.** A pápai lisztiroda a közéletbizottság elé terjesztette a múlt gazdasági évre vonatkozó számadatait. A bizottság ajelentést jóváhagyólag tudomásul vette. A Pápai Lapok erre megjegyzi, hogy közérdekű dolognak tartaná, hogy a jelentést a városi közgyűlés elé terjesszék, mert a közéletbizottság ügye ma annyira fontos, hogy annak intézésébe a városi lakosság minden képviselőjének joga és kötelessége bepillantást nyerni s felette bírálatot gyakorolni.

A pápai házinyul-telep elkészült. A telepen 138 nyul van, melyet a város 2286 K-ért vásárolt. Remélik, hogy a telep a közel jövőben enyhíteni fogja a husinséget.

A pápai közéletbizottság a zsirszükséglet emelkedését várja. Ezt a szükségletet azonban a mostani élesek mellett nem lehet fedezni. A bizottság tehát szükségesnek tartja a heti sertés-élesek felemelését. Mivel pedig így a husmennyiség is több lesz, a vásárolható husmennyiséget személyenként az eddigi 10 dkgról 20 dkgra emelte föl.

A kormány megengedte, hogy Pápa város lakossága a város területén kívül a pápai és devescseri járásban is vásárolhat gabonát.

— **A távirás árszabása.** Aug. 16-án új távirási árszabás lépett életbe: egy szó díja 8 fillér, díjminimum egy korona, vagyis egy táviratért, ha az csak 1, 2, 3 vagy 12 szóból áll is, legalább 1 korona fizetendő. Ezen díjszámítás érvényes a belföldi forgalomban, Ausztriával, Bosznia-Hercegovinával, valamint az orosz, szerb és montenegrói területeken, a Monarchia által megszállva tartott helyekkel való forgalomban. Hirlaptáviratok díja: a belföldön szavanként 3 fillér, az Ausztriával és Bosznia-Hercegovinával való forgalomban 4 fillér, 1 korona díjminimummal.

— **Erdőőri vizsga.** Szombathelyen f. évi okt. 16-án erdőőri és vadőri szakvizsgát tartanak. Kérvények szept. 30-ig a szombathelyi kir. erdőfelügyelőséghez nyújthatók be.

— **Egy jó karban levő kereszt-huros rövid zongorát keresek. Címem megtudható a kiadóhivatalban.**

— **Kiadó.** 3 1/2 hold veteményezni való és gyümölcsös kert kiadó, esetleg eladó. Tudakozódni lehet *Szedlák Mihálynál* Kópács-major Veszprém.

A háboru krónikája.

Augusztus 27. Várna felett orosz repülők jártak. Bulgár vízi repülők sikeres támadást intéztek az orosz flottá ellen. — Az orosz fronton nyugalom van. — A Cauriol ellen s a Cima di Cece területen olasz támadásokat visszaverték. — Az angolok és franciák támadásai a Sommetól északra meghusultak.

Augusztus 28. Az orosz offenzíva megakadt. Az egész orosz fronton lényeges esemény nem történt. — Az olaszok támadásait, melyet ellenünk indítottak, mind visszavertük. — Az angolok és franciák előretörései Thiepval és Poziéres mellett véres kudarccal végződött. — A bolgárok támadásai a Sturma torkolatához közelednek.

Augusztus 29. Tegnap éjszaka a román királyi követ megjelent a külügyminisztériumban, hogy jegyzéket nyújtson át, amely szerint Románia augusztus 27-én este 9 óratól fogva Ausztria és Magyarországgal hadiállapotban levőnek tekintti magát. Németország szintén hadiállapotban levőnek tekintti magát Romániával. — A Kárpátokban a Kukul hegytől északnyugatra az ellenség súlyos veszteségével visszavertük egy erős orosz támadást. Mariampoltól északra is teljes balsikerrel végződött az oroszoknak egy tegnap este végrehajtott előretörése. — A Cauriolon tegnap újra heves harc folyt. A tengermelléki harcvonalon a Monte San Gabriele és Nova Vas vidéke az olasz tűzéréség élénk tüze alatt állott. — A nyugati arcvonal több részén az esti órákban a Labassée csatorna mindkét oldalán és a Maas keleti partján folyt élénk tüzelési tevékenységet nem tekintve, nem volt fontos esemény.

Augusztus 30. Határbiztosító csapataink a 600 kilométer kiterjedésű magyar-román határhegység valamennyi átjárójánál harcra bocsátkoztak. Előretolt osztagainkat csak erős román megkerülő hadoszlopok nagy kerülővel végrehajtott előnyomulása indíthatta arra, hogy hátrább előkészített számukra kijelölt állásokba tervszerűen visszavonuljanak. — Dunai hajórajunk a Giurgiunál levő kőolajfinomítótelepet tüzeléssel fölgújtotta. — Bukovinában és

a galíciai Kárpátokban nincs nevezetesebb esemény. — Az olaszok tevékenysége több harcvonalszakaszon élénkebb lett. A Fassani Alpokban levő állásaink állandóan erős tűzérégi tűz alatt álltak. A Dolomitok-arcvonalon az olaszoknak Ruffreddó állásunk elleni több előretörését megghusítottuk. — A nyugati arcvonal számos szakaszán az ellenség fokozott tűzérégi tevékenysége volt észlelhető. A Somme és a Maas területén az ágyuharc ismét igen hevesé vált.

Augusztus 31. Az Orsovától északra keletre emelkedő magaslatokon csapataink ismétellen visszaverték román támadásokat. Egyébként a határra előretolt erőcsoportokat lépésről-lépésre és tervszerűen visszavontuk úgy, amint háboru esetére már régebben megállapítottuk. A legészakibb román hadoszlopok a Gyergyó-hegységben harcban állanak. — Német csapatok a galíciai Erdős-Kárpátokban a Kukul-magaslatot, amely az utóbbi hetekben heves harcok tárgya volt, újra elragadták az oroszoktól. — A Somme-területen mindkét fél tűzéréségének tartósan nagymértékű harcbevételével történt ellenséges vállalkozások nem tudtak kifejődni. A Maastól jobbra Fleury mellett és a Chapitre-erdő közt levő német állások ellen heves tüzettel előkészített megújult francia támadások ismétellen összeomlottak. — Az olasz harctéren nincs különös esemény. — A jobbszárny csapatai, miután a szerbeket, akik a lerinei (Florina) sikon tartózkodtak, visszaverték, megerősítették új állásaikat az Osztrovo-tótól északra és nyugatra. Ismétellen szerb támadásokat Moglena vidékén az ellenség jelentékeny veszteségével a bolgárok visszaverték. A Vardar-völgyben győnge kölcsönös tűzéréségi tüzelés és járőrűtközetek voltak. A bal-szárny csapatai, miután valamennyi angol-francia haderőt Szerresz, Drama és Kavala vidékéről a Siruma folyó és a Tahinos-tó mögé vetették vissza, megerősítették új állásaikat.

Szeptember 1. A Herkulesfürdőtől keletre levő magaslatokon román támadásokat visszavertünk. A csiki hegyekben küzdő császári és királyi csapatok a Csikszeredától nyugatra levő magaslatokon új állásokba vonultak. — Az orosz harcvonalon az ellenség tűzérésége számos helyen fokozott tevékenységet fejtett ki. — Az olasz harctéren nincs nevezetesebb esemény. — A Somme mindkét oldalán a tüzérharc továbbra is nagy heveséggel folyik. — A Maas területén nyugalom uralkodott. — A délkeleti harctéren nincs nevezetesebb esemény.

KRONDORFI természetes savanyuviz

bor, pezsgőhöz legjobb ital.

Főrkártár: REININGER DEZSŐ, Veszprém.

Anyakönyvi kivonat.

— 1916. augusztus 24-től 1916. augusztus 29-ig. —

Születés.

Farkasházi Ferenc államvasuti kocsirendező és Váczi Irén leánya Mária Lujza Krisztina r. kath.

Halálozás.

Schmalzer Ágoston 1915. december 24-én hósi halált halt katona, esztergályos r. kath. 37 éves. — Farkas István 1915. május 21-én hósi halált halt katona, ács r. kath. 42 éves. — Hajagos Gyula 1915. november 6-án hósi halált halt katona, kőmivesiparos r. kath. 38 éves. — Kronstein József 1915. november 16-án hósi halált halt katona r. kath. 37 éves. — Kugler József 1915. november 23-án hósi halált halt katona, bádogos r. kath. 28 éves. — Molnár Lajos 1915. november 26-án hósi halált halt katona, kőmives r. kath. 36 éves. — Horváth Gyula 1915. december 24-én hósi halált halt katona, hivataliszolga r. kath. 20 éves. — Pataki Margit Anna r. kath. 1 hónapos. — Almási Anna r. kath. 6 hónapos. — Komet Golde galíciai menekült leánya ír. 20 hónapos. — Vinkelman Erzsébet r. kath. 5 hónapos. — Szegi Sándor ref. 9 éves. — Szalai Lidia Irén ág. h. ev. 4 hónapos. — Szalai Gábor mezőgazdasági cseléd ref. 55 éves. — Schmidt János kisbírtokos r. kath. 41 éves. — Rados Gyuláné Fehér Anna zöldségárú r. kath. 60 éves.

Házasság.

Az elmúlt héten nem kötötték.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-ter 22. sz. Telefon 49. lakó-
utuban

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme.
Rendelkezésre áll az összes fo-
gászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés,
műfogak, fogsorok.

A szájpaddlás nélküli műfogak
speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

A Közgazdasági Bank és
Takarékpénztár
Veszprémben

állandó betétek után

4¹/₂%

kamatot fizet, s az intézet fizeti
a tőkekamat-adót is.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványviz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Prágai husárak

●
Friss

déligyümölcsök

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlópcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetőmenyek, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkék,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint füzeve vagy
bekötve szállíttatnak. Hivatalos le-
vélpapírok és borítékok, okmánybori-
tékek mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizgala-
pok, tet-zészerű mintákkal. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
íródal, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postal megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61